

Velkommen til kurset

«KOMMUNALE MØTER»

Ringebu Rådhus 11.11.2015:

11.11.2015

Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

1

Viktigste kilder som kurset bygger på:



Reglement for
Ringebu kommunestyre

Kommuneloven
og
forvaltningsloven



Kommuneloven med kommentarer
Oddvar Overå og Jan Fridthjof Bernt

+ noen erfaringer
fra kursleders
yrkes- og
organisasjonsliv

Allmenne "kjøreregler" fra
organisasjonslivet – som er
sterkt påvirket av Einar
Gerhardsens bok
"Tillitsmannen" fra 1931



11.11.2015

Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

2

Tema som behandles

1. Grunnleggende plikter for folkevalgte
2. God møteskikk for utvalgsmedlemmer
3. Råd til møte-/utvalgsledere
4. Administrasjonens møtedeltakere
5. Inhabilitet
6. Avstemninger
7. Noen lovmessige rammer for saksbehandling i utvalg
8. Kjøreplan for møteledere

1 Grunnleggende plikter for folkevalgte

Hvem har plikt?

«Den som er valgt som medlem av kommunalt ...
organ, ...»

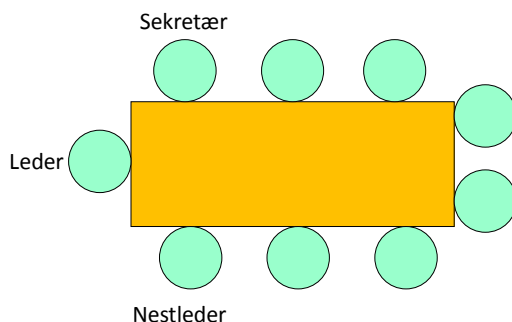
← Komml
§ 40

«kommunalt organ»: kommunestyret, formannskapet,
utvalg, nemnder etc som er valgt i medhold av
kommuneloven eller andre lover

Hva går plikten ut på?

- ❖ Plikt til å delta i organets møter
- ❖ Plikt til å stemme
- ❖ Plikt til å si fra om forhold som kan gjøre vedkommende inhabil

Er det likegyldig hvordan vi er plassert?



11.11.2015

Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

5

2 God møteskikk for utvalgsmedlemmer

(1)

1 Møt opp i tide! **Møter skal begynne presis.**

Hvis du *vet* at du blir forsinket
(og har gode grunner til å være det!),
så gi beskjed til utvalgslederen eller møtesekretæren.
Legg begge disse inn i kontaktregisteret i mobiltelefonen.

2 **Møt forberedt!**

Noter der du har spørsmål eller har et annet forslag til vedtak.
Rene faktaspørsmål bør du forsøke å avklare på forhånd.

3 **Vær oppmerksom** overfor møtelederen

og den som har ordet.
Lytt til det de har å si.

4 Framfør budskapet ditt på en **rolig og behersket** måte.

Engasjement er bra, aggresjon er *ikke* bra!
Vær inkluderende og positiv.
Spesielt er det viktig å være gode forbilder
for unge og nye folkevalgte.

Er humor tillatt?
Ironi?

11.11.2015

Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

6

2 God møteskikk for utvalgsmedlemmer (2)

5 Ta ordet når du har fått det av møtelederen.
Ikke snakk i munnen på andre,
og ikke forstyr den som har ordet.

Noen har hørsels-
hemninger!

6 Hvis du har tenkt å foreslå et annet vedtak
enn det administrasjonen har lagt fram,
så formulér det skriftlig.
Forslaget leveres til møtelederen
når du avslutter innlegget
der du begrunner forslaget ditt.

Bruk gjerne ferdig
skjema

7 Mobiltelefon !?

Må en så må en, men si fra på forhånd!

Liten
disku-
sjons-
oppgave

Er det ok å lese sms-er under møtet hvis det skjer diskret?
Hva med å sende sms eller epost?
Lese avis på iPad-en?
Diskutér kort med naboene.

11.11.2015

Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

7

2 God møteskikk for utvalgsmedlemmer (3)

8 HVORDAN BER MØTEDELTAKERNE OM ORDET?

➤ Vanlig innlegg: handa i været

Om saken som behandles nå

➤ Replik: V-tegnet

KORT kommentar til det innlegget som pågår nå

➤ Til dagsorden: T-tegnet («time-out»)

Dagsorden: møteledelse,
avstemningsmåte, organets
behandling av den aktuelle
saken

11.11.2015

Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

8

3 Råd til møte- og utvalgsledere (1)

- 1 *Start møtet presis!*
Hvis noen kommer for sent, er det vedkommendes problem
– ikke alle andres!
Vær på vakt mot tidstyver!
- 2 Møteledere skal være *samlende* for utvalget,
ikke splittende.
Et sterkt personlig engasjement i sakene
kan gå ut over møteledelsen.
- 3 *Følg med i debatten – se medlemmene!*
Variér blikkontakten slik at du ser alle og at alle blir sett.

3 Råd til møte- og utvalgsledere (2)

- 4 Hev blikket! En *fallgrube* for møteledere er å bli for opptatt av talerlista, papirene, sekretariatet, ...
- 5 Presentér saken nøkternt med saksnummer og tittel,
og les rådmannens forslag til vedtak eller innstilling
(hvis det ikke er veldig langt!)

Hvis det har kommet til nye opplysninger eller dokumenter
etter at innkallingen ble sendt ut, må møtelederen informere
om opplysninger på en objektiv måte.
- 6 Som møteleder bør du være tilbakeholden med å starte
med å holde en lang innledning til den enkelte sak og som
inneholder vurderinger der du «flagger» en konklusjon.

Fallgrube: å starte med å prosedere for en bestemt løsning!
Vent med å lansere egne eventuelle avvikende forslag.
Slipp til utvalgsmedlemmene!

3 Råd til møte- og utvalgsledere

(3)

7 Møtelederen spør om noen ber om ordet – ordet er aldri fritt i formelle kommunale møter.

8 Lytt og vær på søking etter *det som samler*, ikke det som *skiller*.
Summér opp når debatten i saken ebber ut.

Ha spesielt god *kontakt med nestlederen*.
Kanskje han/hun kan hjelpe til med å holde styr på talerlista i et møte med høgt tempo og temperatur.

9 Møtelederen er *alle møtedeltakernes møteleder* – også opposisjonens.

Utvalgslederen skal ha sine politiske oppfatninger og gi uttrykk for dem,
men som *møteleder* skal han/hun være *objektiv*.

11.11.2015

Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

11

3 Råd til møte- og utvalgsledere

(4)

10 I kommunestyret:

Som *møteleder* sitter ordføreren på ordførerplassen

Som *politisk debattant* må ordføreren

- tegne seg på talerlista
- overlate klubba til varaordføreren
- gå på talerstolen

Når ordføreren er på talerstolen er varaordføreren møteleder, tegner talere på lista og sørger for å overholde reglementet

11 I utvalg:

Mer uformelt enn i kommunestyret

- ❖ utvalgsleder tegner seg på talerlista for å holde innlegg
- ❖ men ikke for å lede debatten og møtet

11.11.2015

Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

12

Talerliste i møtet - innlegg og replikker

UPT 16.9.2015
Sak 85
 ✓ Andam
 ✓ Stein Olav
 ✓ Berulf ← Andam ✓
 ✓ Andam ← Arne ✓
 ✓ Fostein ← Berulf
 Arne
 Stein Olav

Gode råd:

- Vær tilbakeholdne med å kreve replikker. Unngå replikk til replikk.
- Bruk ikke replikk til å «snike i køen» av talere. Tegn deg på talerlista
- Hold innlegg – unngå vanlig samtale med møteleder eller andre møtedeltakere

11.11.2015

Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

13

4 Administrasjonens møtedeltakere (1)

Reglementet for kommunestyret slår fast i pkt 1.5 at rådmannen kan

"... ta med seg fagpersonell når han finner det nødvendig. Rådmannen skal ikke delta i den politiske debatten i kommunestyret, men har plikt til å klargjøre fakta og misforståelser som måtte oppstå under kommunestyrets saksbehandling.

Videre har han plikt til å legge fram eventuelle tilleggsopplysninger som er framkommet etter at den administrative saksbehandlingen er avsluttet."

11.11.2015

Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

14

4 Administrasjonens møtedeltakere (2)

1 Bare administrasjonssjefen (rådmannen) har møte- og talerett i kommunale utvalg –
 "... *personlig eller ved en av sine underordnede*" (komml § 23 nr 3).

Dette betyr at *de som møter fra administrasjonen, representerer rådmannen* og opptrer på hans vegne.

2 Rådmannen har ansvar for saksbehandling for kommunale utvalg. Det omfatter ansvar for at *behandlingsmåten* er korrekt, at forslaget til vedtak er *i samsvar med lovgivning og kommunale vedtak*, og at vedtaket bygger på et *faglig godt skjønn*.

Et av de viktigste kjennetegnene ved god administrativ saksbehandling er at den *synliggjør de folkevalgtes handlingsrom* – rommet for utøvelse av politisk og folkelig skjønn og vurdering.

4 Administrasjonens møtedeltakere (3)

3 Rådmannen og evt hans representanter i utvalg er ikke politisk valgt og skal ikke delta som politikere i debatten – de er partipolitisk nøytrale fagfolk.

De må *avstå fra politisk polemikk*, men om nødvendig synliggjøre lovmessige, faglige og økonomiske rammer på en objektiv måte.

4 Administrative møtedeltakere må *respekt* *utvalgslederens møteledelse* på samme måten som de politisk valgte.

5 Det er en uskikk hvis administrasjonen til stadighet tar eller ber om ordet for å kommentere folkevalgtes innlegg.

4 Administrasjonens møtedeltakere (4)

Sitat fra Jan Fridthjof Bernts og Oddvar Overås
«Kommuneloven med kommentarer»:

«Det må ikke tillates
at saksbehandlere eller andre
som ikke er medlem av vedkommende organ,
gis anledning til å delta i selve debatten
mellom de folkevalgte
hvis det ikke er særskilt hjemmel ←
for slik talerett.»

Eksempel på særskilt hjemmel:
Ordfører har møte- og talerett i alle
kommunale organer (komm. § 9 nr. 4)
(Unntak ved kommunal
parlamentarisme).
Ordføreren kan la seg representere av
et annet medlem av kommunestyret

11.11.2015

Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

17

4 Administrasjonens møtedeltakere (5)

God møteskikk for administrasjonens deltakere i møter,
f. eks. når de møter for å presentere saker, planer,
problemstillinger, ...
f. eks. fra kommunestyrets talerstol:

- Ordføreren/utvalgslederen er møteleder!
- Ordføreren/møtelederen tildeler ordet
- Avbryt aldri ordføreren eller folkevalgte i deres innlegg!
- Respekter tildelt tidsramme
- Det som er verdifullt for de folkevalgte å få kjennskap til, er
 - fakta
 - rettslige rammer
 - rommet for de folkevalgte til å utøve skjønn; skjønnstema
 - administrasjonens faglige vurderinger
 - konsekvenser av ulike handlingsalternativer

11.11.2015

Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

18

5 INHABILITET (1)

er et stort og vanskelig tema!

HOVEDREGEL:
Forvaltningslovens § 6, 1. ledd

Offentlig tjenestemann Hvem det er: se § 2

inhabil **er ugild til å**

tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse **Saksforberede**

eller til å

treffe avgjørelse

Jfr § 1 **i en forvaltningssak**

når ... (se neste bilde)

11.11.2015 Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter 19

5 INHABILITET (2)

Forvaltningslovens § 6, 1. ledd

Inhabilitet foreligger når **Automatisk – ikke rom for tvil!**

offentlig tjenestemann **Herunder kommunal folkevalgt**

- a) selv er **part** i saken
- b) er i **slekt** eller **svogerskap** med en **part** i opp- eller nedstigende linje eller i sidelinje så nær som søsken
- c) er eller har vært gift med eller er forlovet med eller er fosterfar, fostermor eller forsterbarn til en part
- d) er **verge** eller **fullmektig** for en part i saken ...

forts.

11.11.2015 Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter 20

5 INHABILITET

Forvaltningslovens § 6, 1. ledd - forts

(3)

Alternative vilkår → e) leder eller har ledende stilling i, eller er medlem av styret eller bedriftsforsamling for

1. et samvirkeforetak, eller en forening, sparebank, eller stiftelse som er part i saken

2. et selskap som er part i saken.

Diskusjonsoppgave:
Hvem i din kommune kan være automatisk inhabil etter disse alternativene?

Hvem er habile?

Kumulative vilkår →

Dette gjelder likevel ikke for person som utfører tjeneste eller arbeid for et selskap som er fullt ut offentlig eid og dette selskapet alene eller sammen med andre tilsvarende selskaper eller det offentlige fullt ut eier selskapet som er part i saken

11.11.2015

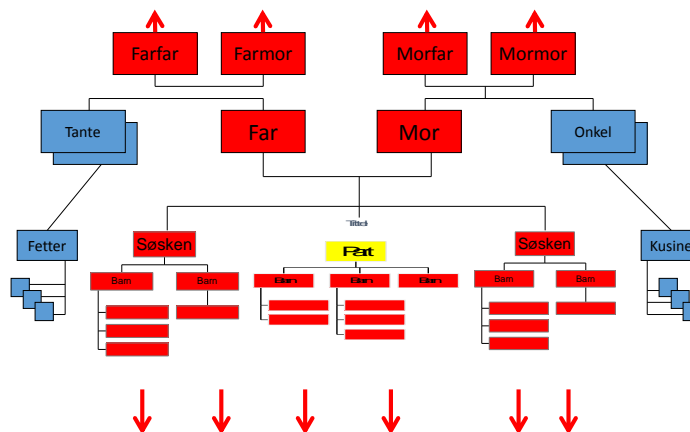
Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

21

5 INHABILITET

(4)

på grunn av slektskap



11.11.2015

Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

22

5 INHABILITET

Forvaltningslovens § 6 annet ledd

(5)

Likeså er han ugild når
ANDRE SÆREGNE FORHOLD
foreligger som er
EGNET TIL Å
SVEKKE TILLITEN til hans
UPARTISKHET

.. enn de som
er nevnt i 1. ledd

NB! Ikke nødvendig å
påvise at tilliten er
svekket

Ved denne vurderingen skal det legges vekt på

- Innebærer saken noen *særlig fordel, tap, eller ulempe* for ham selv eller noen som han har nær tilknytning til?
- Er ugildhetsinnsigelse reist av en part?

11.11.2015

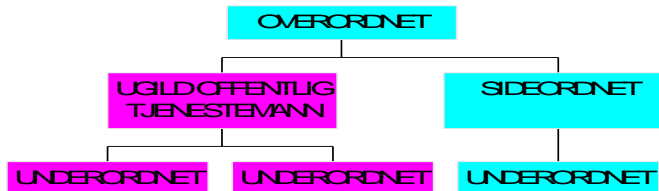
Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

23

5 INHABILITET

(6)

Leders inhabilitet smitter!
(forvl § 6 tredje ledd og
kommuneloven § 40 nr 3 bokstav c, annet ledd)



NB! «Smitte» av inhabilitet gjelder bare i administrasjonen.
Utvalgsleder er ikke overordnet de andre utvalgsmedlemmene.
Når utvalgsleder er inhabil, blir ikke resten av utvalgsmedlemmene inhabile.

11.11.2015

Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

24

5 INHABILITET

(7)

Særskilte inhabilitetsregler i kommuneloven § 40 nr. 3

a) Inhabilitet inntreer ikke ved
- valg til offentlige tillitsverv

Man kan altså stemme på seg sjøl

- fastsetting av godtgjøring for verv

F. eks. kan ordføreren delta i behandling av ordføregodtgjørelsen

b) Kommunalt ansatte som i denne egenskap har medvirket ved tilretteleggelsen av grunnlaget for en avgjørelse eller ved tidligere avgjørelse i samme sak skal anses som inhabile når saken behandles i folkevalgt organ.

Avgrensing!

Dvs. automatisk inhabilitet, jf. forvl. § 6, 1. ledd

Unntak:

Ved behandling av årsbudsjett, økonomiplan, kommuneplan, regional planstrategi og regional plan gjelder ikke disse særskilte inhabilitetsreglene for kommunalt ansatte.

Dvs. at kommunalt ansatte er habile til å delta i behandling av disse sakene

11.11.2015

Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

25

5 INHABILITET

(8)

Særskilte inhabilitetsregler i kommuneloven § 40 nr. 3

Klagesaksbehandling (§ 40 nr 3 bokstav c, første ledd:

Ved behandling av klager

etter forvl. § 28 andre ledd

er ansatte eller folkevalgte

som var med på å treffe det vedtaket som er påklaget

eller som medvirket ved tilretteleggelsen av grunnlaget for dette,

inhabile

ved klageinstansens behandling av saken

og

ved tilretteleggelsen av saken for klageinstansen

Kunne like gjerne ha stått OG istf eller

Sier at kommunestyret i utgangspunktet er klageinstans for enkeltvedtak i kommunale organer

Medlem av folkevalgt organ

Automatisk!

= deltok i saksforberedelsen

Altså i kommunestyret

.. men ikke inhabile til å forberede og behandle saken for underinstansen

11.11.2015

Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

26

5 INHABILITET

(9)

Behandling av spørsmål om inhabilitet, forvl. § 8

Gjelder for
kommunens
ansatte

«Tjenestemannen

avgjør selv om han er ugild.»

Dersom en part krever det, og det kan gjøres uten vesentlig tidsspille, eller tjenestemannen selv finner grunn til det, skal han forelegge det for sin nærmeste overordnede til avgjørelse.

Gjelder for
folkevalgte

I kollegiale organ treffes avgjørelsen av organet selv, uten at vedkommende medlem deltar.

(Videre: særregel for det tilfellet at flere i organet er inhabile)

Medlem av kollegialt organ skal i god tid si fra om forhold som gjør eller kan gjøre ham inhabil. Før spørsmålet avgjøres bør varamann ... innkalles til å møte og delta ved avgjørelsen dersom det kan gjøres uten vesentlig tidsspille eller kostnad.

11.11.2015

Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

27

5 INHABILITET

(10)

Folkevalgte organers behandling av spørsmål om inhabilitet

En folkevalgt kan ikke uten videre erklære seg inhabil uten å oppgi noen grunn, og deretter fratre.

Den folkevalgte må oppgi grunnen og faktisk opplysningene som de andre medlemmene i organet trenger for å behandle spørsmålet om inhabilitet.

Når fakta er brakt på det rene, fratrer vedkommende folkevalgt og varamedlem tiltrer eventuelt.

Organet må deretter ta stilling til:

- a) foreligger automatisk inhabilitet, evt. etter hvilken regel?
- b) hvis «nei» på a) må inhabilitet etter den skjønnsmessige bestemmelsen i forvl. § 6 annet ledd vurderes

Beslutning om inhabilitet treffes med alminnelig flertall.

11.11.2015

Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

28

5 INHABILITET

(11)

Folkevalgte organers behandling av spørsmål om inhabilitet

Å kjenne en folkevalgt inhabil på uriktig grunnlag og med uriktig lovanvendelse kan innebære maktmisbruk.

Å la være å kjenne en folkevalgt inhabil etter en uriktig forståelse og anvendelse av reglene om inhabilitet, er saksbehandlingsfeil og kan føre til at vedtaket blir kjent ugyldig hvis det blir påklaget eller brakt inn for domstolene.



Vedkommende organ kan frita et medlem fra å delta i behandling av en sak når han eller hun ber om det før saken tas opp til behandling, og

Kumulative vilkår

vektige grunner tilsier dette.

Rene bekvemmelighets-hensyn, beslutnings-vegring eller at en sak er vanskelig er ikke tilstrekkelig til fritak.

11.11.2015

Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

29

5 INHABILITET

(12)

Folkevalgte organers behandling av spørsmål om inhabilitet

Trinn ved behandling av inhabilitet:

1. Inhabilitetsspørsmålet reises
2. Hvilket faktisk forhold som (eventuelt) tilsier inhabilitet
Den folkevalgte som det gjelder, deltar under belysningen av de faktiske forhold. Møteleder har ansvar for at forholdet blir belyst.
3. Den folkevalgte som skal få sin habilitet vurdert, fratrer.
Hvis varamedlem er til stede, tiltrer denne.
4. Hvilken rettsregel som det aktuelle faktiske forholdet (eventuelt) kan gå inn under. Møteleder har ansvaret for å finne, evt. med støtte i sekretariatet.
5. Tolkning av rettsregelen og bruk av den på det faktiske forholdet som kan gi grunnlag for inhabilitet – argumenter for og imot - diskusjon
6. Votering
7. Hvis erklært habil: medlemmet tiltrer og varamedlemmet fratrer
Hvis erklært inhabil: varamedlemmet deltar til saken er ferdigbehandlet

11.11.2015

Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

30

6 Avstemninger

er vanskelig!

(1)

Noen begreper

Enkelt (simpelt) flertall	Høyeste antall av avgitte stemmer. Eks: ved en ansettelse får Peder Ås 9 stemmer, Marte Kirkerud 7 stemmer og Lars Holm 3 stemmer.
Absolutt (alminnelig) flertall	Mer enn halvparten av de avgitte stemmene.
Kvalifisert flertall	En lov- eller vedtektsbestemt andel av avgitte stemmer som kreves for gyldig beslutning. Eks.: To tredels flertall

11.11.2015

Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

31

6 Avstemninger

(2)

Hovedregel (kommuneloven § 35 nr. 1)

Alminnelig flertall er tilstrekkelig

Dette gjelder både ved

- realitetsavgjørelser
- utsettelsesvedtak
- anmodning om nærmere utredning av saken
- andre "prosessledende avgjørelser", f eks om inhabilitet

Ved stemmelikhet: møteleders stemme er avgjørende



11.11.2015

Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

32

6 Avstemninger

(3)

Begrunnelse:

Hvis bevilgning på kr 10000 settes opp mot bevilgning på kr 5000 får ikke de som er imot enhver bevilgning gitt uttrykk for sitt syn

- Avstemninger må legges opp slik at alle utvalgsmedlemmene får *anledning til å stemme for sitt prinsipale syn*
- Voteringstemaet i den enkelte sak må formuleres slik at det kan stemmes "ja" eller "nei" til framsatte forslag
- *Votér særskilt over hvert enkelt spørsmål/punkt* hvis det er noe som helst som tyder på behov for det
- *Alternative voteringer er svært ofte fallgruber!* Det kan brukes bare når loven hjemler det, eller når alle utvalgsmedlemmene er enige om denne framgangsmåten

Komml § 35 nr. 2

11.11.2015

Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

33

6 Avstemninger

(4)

- *Voteringsrekkefølge:* utgangspunktet er at "det mest ytterliggående forslaget" skal voteres over først (ofte er det vanskelig å fastslå hva som er mest ytterliggående)
- Ved *uenighet om avstemningsrekkefølgen* avgjøres dette av organet/utvalget selv med alminnelig flertall
- *Råd:* vær ikke redd for å bruke tid på å diskutere og avklare voteringsmåten
- Hva hvis et medlem i utvalget på grunn av feil eller misforståelser har *stemt feil?*
Det er etablert praksis for at utvalget kan vedta i samme møte å holde ny avstemning ubundet av resultatet i den første

11.11.2015

Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

34

6 Avstemninger (5)

Voteringsformer:

- Stilltiende samtykke Kan brukes når ingen har ytret seg imot et framsatt forslag, og det foreligger bare ett forslag
- Stemmetegn (i praksis: håndsopprekning) Mest vanlig der det er to eller flere forslag
- Skriftlig votering Ved valg og ansettelse kan hvert enkelt medlem kreve skriftlig votering. I andre saker kan kommunestyret med alminnelig flertall vedta skriftlig votering
- Navneopprop Denne voteringsmåten tas i bruk bare ved spesielt historiske avstemninger

11.11.2015 Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter 35

6 Avstemninger (6)

Særregler om votering over økonomiplan og årsbudsjett:

- Enkeltforslag voterer det over på vanlig måte, oftest ved håndsopprekning
- Til slutt holdes en endelig avstemning over forslag til økonomiplan eller årsbudsjett som helhet

Komml § 35 nr 2

«Er det framsatt alternative forslag, og ingen av disse får flertall ved første gangs avstemning, stemmes det deretter alternativt mellom de to forslag som fikk flest stemmer ved denne.»

Hensikten med bestemmelsen er å hindre at man blir stående uten økonomiplan eller årsbudsjett.

11.11.2015 Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter 36

6 Avstemninger

(7)

Brukes
når én
person
skal
velges

Særregler om valg og ansettelse (komml § 35):

- ❖ Valg av leder og nestleder i folkevalgte organer (§ 35 nr. 3) holdes som flertallsvalg
- ❖ Valg av medlemmer av nemnder holdes som *forholdsvalg* når *minst ett medlem krever det*. (§ 35 nr. 4)
- ❖ Hvis ingen medlemmer krever forholdsvalg kan medlemmer av nemnder velges ved *avtalevalg*. (§ 35 nr. 4)
- ❖ Ansettelse skjer ved flertallsvalg (§ 38)
- ❖ Formregler: ved valg og ansettelse kan hvert enkelt medlem kreve skriftlig avstemning

Kommunestyret i Ringebu
ansetter bare én: rådmannen

11.11.2015

Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

37

6 Avstemninger

(8)

Flertallsvalg (komml. § 38):

Den er valgt eller ansatt som har fått *mer enn halvparten* av de avgitte stemmer.

Hvis ingen kandidat får mer enn halvparten av de avgitte stemmene, holdes ny avstemning.

Ved den nye avstemningen er den valgt eller ansatt som får flest stemmer.

Stemmelikhet ved
 ➤ valg: loddtrekning
 ➤ ansettelse: møteleders
 stemme avgjør

11.11.2015

Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

38

6 Avstemninger

(9)

Forholdsvalg - omfattende regler i komml §§ 36 og 37

Her nøyer vi oss med å vise to eksempler på valgoppgjør

Divisor	1	2	3	4	5	6	
Ap	11,00	5,50	3,67	2,75	2,2	1,8	5
Sp	6,00	3,00	2,00	1,5	1,2	1,0	2
V	2,00	1,00	0,67	0,5			0
Tvl	1,00	0,50	0,33				0
H	1,00	0,50	0,33				0

Divisor	1	2	3	4	5	6	
Ap	11,00	5,50	3,67	2,750	2,2		4
Sp + V + Tvl + H	10,00	5,00	3,33	2,500			3

NB! Valgoppjøret ved kommunestyrevalget foregår ikke som vist foran, men etter valglovens regler.

11.11.2015

Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

39

6 Avstemninger

(10)

Avtalevalg – komml § 38a

- Loven har åpnet for dette for å forenkle kommunestyrets valg av nemnder etc
- Valget skjer på grunnlag av en *innstilling* – i Ringebu av ei *valgmemnd*
- «Innstillingen skal inneholde *et antall navn som tilsvarer antall medlemmer* i organet med angivelse av den gruppe medlemmet representerer. I tillegg et antall *vararepresentanter* for hver gruppe som tilsvarer antall medlemmer gruppen skal ha, med *tillegg av to*.
- Innstillingen må vedtas enstemmig av kommunestyret for at denne valgmåten kan benyttes.
- Lovens krav til *kjønnsbalanse* må være oppfylt
- Hvis det ikke er enstemmighet i kommunestyret om bruk av avtalevalg, faller en tilbake på reglene om *forholdsvalg*. I praksis betyr dette at avtalevalg må simulere et forholdsvalg. Avtalevalg kan ikke brukes fordi det er gunstig for noen partier. Den eneste begrunnelsen er å forenkle behandlingen i kommunestyret

11.11.2015

Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

40

6 Avstemninger

(11)

Diskusjonsoppgave:

Ved behandling av søknad om skjenkebevilling fra et hotell ble det satt fram tre forslag, som det ble *votert over i denne rekkefølgen*:

- 1 Hotellet får rett til skjenking av øl
- 2 Hotellet får rett til skjenking av vin til sluttede selskaper som spiser ved dekket bord
- 3 Hotellet får rett til skjenking av vin

Forslag 1 ble vedtatt med 16 mot 2 stemmer, forslag 2 ble forkastet med 12 mot 6 stemmer, mens forslag 3 ble vedtatt med 15 mot 3 stemmer.

Liten
diskusjons-
oppgave

Var dette riktig voteringsrekkefølge?
Hvis ikke: hvordan skulle den ha vært?
Diskutér med naboene.

11.11.2015

Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

41

7 Noen lovmessig rammer for saksbehandling i utvalg

NB! Dette er ingen fullstendig oppstilling!

(1)

Møte-
prinsippet

- a) Kommunale utvalg treffer sine vedtak i *møter*.

Loven gir en viss adgang til fjernmøter og skriftlig saksbehandling på nærmere angitte vilkår (komml § 30).

Åpne
dører

- b) Møtene holdes *som hovedregel* for *åpne dører* (komml § 31).

Det innebærer at publikum og presse har adgang til å overvære møtene. Se unntaksreglene.

Opptak og
kringkasting

- c) Møteleder *skal* på anmodning gi tillatelse til lyd- eller videoopptak eller til kringkasting via radio eller fjernsyn *hvis* det ikke virker forstyrrende på gjennomføringen av møtet (komml § 31)

Regel – gjelder både for kommunestyret og utvalg

Vilkår

I Ringebu gjøres videoopptak av kommunestyremøtene og sendes direkte ut på nettet

11.11.2015

Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

42

7 Noen lovmessig rammer for saksbehandling i utvalg

NB! Dette er ingen fullstendig oppstilling!

(2)

Møteleder

d) Møter i utvalg ledes av utvalgslederen, evt. nestlederen

Hvis begge har forfall, ledes møtet av en særskilt møteleder som velges ved flertallsvalg (komml § 32 nr 4)

Vedtaksførhet

e) Utvalget kan treffe vedtak bare hvis minst halvparten av medlemmene er til stede, dvs fire av sju (komml § 33).

Vedtak om utsettelse

f) Beslutning om å *utsette* realitetsbehandling av en sak treffes med *alminnelig flertall* (komml § 34).

11.11.2015

Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

43

7 Noen lovmessig rammer for saksbehandling i utvalg

(3)

Hvor mange i et utvalg på 7 kreves for å stoppe en sak?

g) Utvalget kan treffe vedtak i *sak som ikke står på saklista* med mindre *møtelederen* eller $1/3$ av de møtende motsetter seg dette (komml § 34).

Øvelse i brøkkregning: hvor mye er $1/3$ av 7?

Saklista

h) Ordfører, utvalgsleder, møteleder eller rådmannen har ikke anledning til å «trekke» en sak fra saklista etter at saklista er sendt ut. Organet kan i møte vedta med alminnelig flertall vedta at en sak ikke skal behandles.

Utvalgenes myndighet

i) Kommunestyret har vedtatt et delegasjonsreglement for utvalgene i medhold av komm. § 10. Utvalgsmedlemmene vil få det utlevert.

11.11.2015

Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

44

7 Noen lovmessig rammer for saksbehandling i utvalg

(4)

Forslag

j) Medlemmer av organet har rett til å sette fram forslag inntil saken er tatt opp til votering.

Rett til fri fra arbeidet

k) Medlem som er *arbeidstaker*, har krav på fri fra arbeidet i det omfang som er nødvendig på grunn av *møteplikten* (komml § 40 og arbml § 12-13.)

Medlem har ikke krav på fri for å *forberede seg* til møter.

Stemmeplikt

l) Medlem som er til stede i et utvalg når en sak tas opp til avstemming, *plikter å avgi stemme* (komml § 40).

Arbeidstaker hos hvem?
Hvem faller utenfor?

Ikke for å møte av andre grunner

Ved skriftlig avstemning ved valg og ansettelse er stemmeplikten oppfylt om en stemmer blankt

11.11.2015

Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

45

7 Noen lovmessig rammer for saksbehandling i utvalg

(5)

Inhabilitet – behandles senere

m) Forvaltningslovens regler om inhabilitet gjelder i hovedsak ved behandling i kommunale utvalg (komml § 40).

Rett til innsyn – se neste bilde

n) Folkevalgte har rett til innsyn i saksdokumenter og til informasjon om saker som er under behandling. Kommunestyret fastsetter reglement for denne innsynsretten (komml § 40).

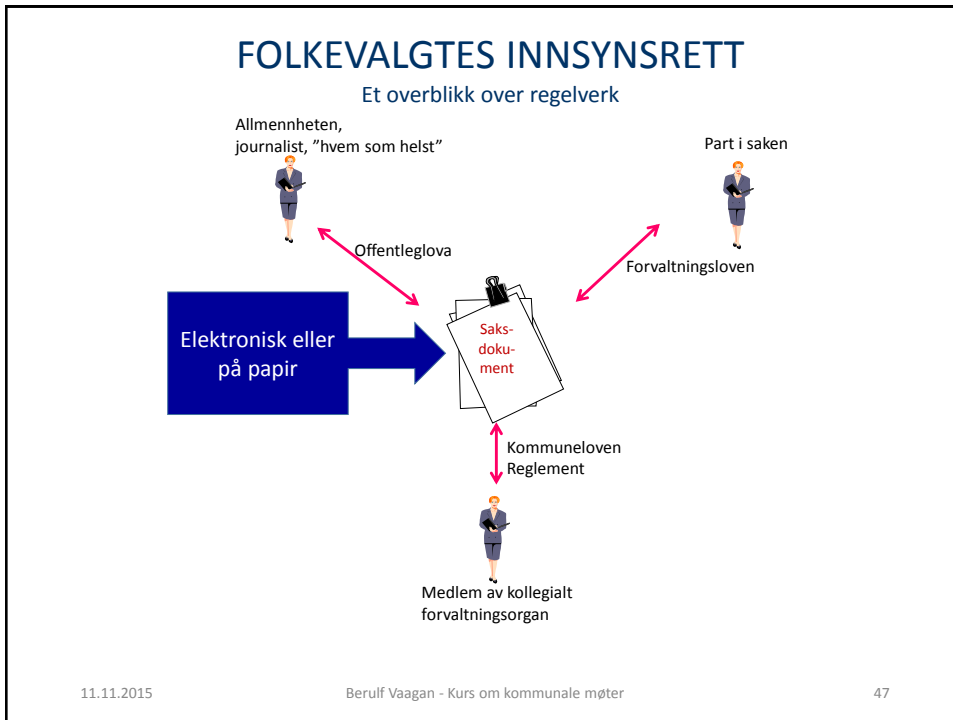
Rett til godtgjørelse

o) Folkevalgte har rett til godtgjørelse og utgiftsdekning i henhold til reglement som kommunestyret vedtar (komml §§ 41 og 42).

11.11.2015

Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

46



8 Kjøreplan for møteledere – et eksempel

Et *eksempel*
på en kjøreplan for et møte
i et kommunalt utvalg
deles ut på papir

11.11.2015

Berulf Vaagan - Kurs om kommunale møter

48